

Література:

1. Vosoughi S., Roy, D., & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146–1151.
2. Мисак Н.І. (2020). Фейкові новини як засіб інформаційної війни: виклики для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Політологія, соціологія, право»*, 35, с. 112–118.
3. Литвиненко О. (1998). Інформація і безпека. *Нова політика*, № 1, с. 47–49.
4. Петренко Л.І. (2020). Цензура в Україні: історичний контекст та сучасні виклики. *Вісник Львівського університету. Серія «Журналістика»*, 46, с. 98-104.
5. Рогачук С.В. (2019). Свобода слова в Україні: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Політологія та соціологія»*, 24, с. 112–118.
6. Корнієнко І.О. (2018). Інформаційне співробітництво України з міжнародними організаціями: стан та перспективи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*, 35, с. 112–118.

ДОСЛІДЖЕННЯ РОСЛИН РОДУ КОНОПЛІ (CANNABIS) МЕТОДОМ ГАЗОРІДИННОЇ ХРОМАТОГРАФІЇ

Гуржій Ольга,

кандидат технічних наук, завідувач відділу дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, сильнодіючих та отруйних лікарських засобів лабораторії досліджень матеріалів, речовин і виробів Дніпропетровського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України

Родигін Олександр,

судовий експерт сектору дослідження сильнодіючих та отруйних лікарських засобів відділу дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, сильнодіючих та отруйних лікарських засобів лабораторії досліджень матеріалів, речовин і виробів Дніпропетровського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України

Довготривалий час у правовому полі України рослини роду коноплі (Cannabis) кваліфікували лише як рослини, які містять наркотичні

засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей [1]. З них можуть виготовляти такі наркотичні засоби: канабіс, екстракт канабісу, смола канабісу, при зловживанні яких державі та суспільству приноситься значна шкода. Проте досвід Сполучених Штатів Америки, Канади та деяких країн Європи говорить про те, що канабіс є не лише наркотичним засобом, а й може бути лікувальним засобом для людей з різними хворобами. Низка країн світу запровадили або перебувають у процесі впровадження законодавства та систем для доступу людей до «медичного канабісу». Серед них є й Україна. Так, 21.12.2023 було прийнято закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання обігу рослин роду коноплі (*Cannabis*) для використання у навчальних цілях, освітній, науковій та науково-технічній діяльності, виробництва наркотичних засобів, психотропних речовин та лікарських засобів з метою розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування» [2]. Згідно даного правового акту, в Україні вступають нові норми по відношенню до використання канабісу та рослин роду коноплі (*Cannabis*). Зокрема, згідно пункту 2 підпункту 1 пропонується доповнити Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» [3] з урахуванням алфавітного порядку термінами такого змісту: «коноплі для медичних цілей – рослини роду коноплі (*Cannabis*), вирощені з кондиційного і сертифікованого насіння не нижче другої генерації, що належать до групи культур лікарських рослин та включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які використовуються для виробництва (виготовлення) лікарських засобів, вміст концентрації тетрагідроканнабінолу у висушеній соломі яких дорівнює або перевищує 0,3 відсотка» та «коноплі для промислових цілей – рослини роду коноплі (*Cannabis*), вирощені з кондиційного і сертифікованого насіння не нижче другої генерації, що належать до групи культур сільськогосподарських рослин, які використовуються для промислових цілей, вміст концентрації тетрагідроканнабінолу у висушеній соломі яких не перевищує 0,3 відсотка».

Донедавна, дослідження рослин роду коноплі (*Cannabis*) та канабісу під час проведення судових експертиз базувалося на методах морфологічного, мікроскопічного дослідження, якісно-хімічними реакціями, тонкошаровою хроматографією з метою визначення наявності канабіноїдів та кількісного визначення в перерахунку на висушену речовину.

Оскільки після набрання чинності внесених змін до законодавства, що регулює обіг рослин роду коноплі (*Cannabis*), то перед судовими експертами, що мають спеціальні знання та проводять експертизи за

експертною спеціальністю 8.6 «Дослідження наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів» постає завдання кількісного визначення вмісту тетрагідроканнабінолу (ТГК) в наданих на дослідження об'єктах. Один з методів визначення якісного та кількісного складу канабіноїдів є газорідинна хроматографія з мас-селективним або полум'яно-іонізаційним детектуванням. На отриманні результати впливає, як якість проведення екстракції канабіноїдів з рослинної речовини, так і умови хроматографування. Відомі методи [4, 5] не забезпечують достатнє розділення канабіноїдів, що ускладнює їх кількісне визначення. Тож було проведено емпіричний підбір умов хроматографування з метою одержання високороздільних хроматограм. В результаті було отримано наступний метод:

прилад – SHIMADZU GC-2010 ProAF; капілярна колонка – Rxi-5ms, довжина – 30м, діаметр – 0,25 мм, фаза – 0,25 мкм, постійний потік – 2,50 мл/хв, газ-носії – водень; Інжектор – Split 20:1, температура випарника T=250 °C; Піч – Тпоч=100 °C, тримати 2 хв. нагрівання – 10 °C/хв, Tкінц=280 °C, тримати 11 хв; Детектор – полум'яно-іонізаційний (ПІД), T=305 °C, витрата повітря – 400 мл/хв., витрата водню – 39 мл/хв; Проба – 1 мкл, автоматичний ввід.

Вказаний метод дозволяє отримати краще хроматографічне розділення піків канабіноїдів, зменшуючи вірогідність їх накладання, що покращує якісну та кількісну інтерпретацію.

Тож перед установами Експертної служби МВС постають нові виклики, що обумовленні введенням на законодавчому рівні поняття «коноплі для медичних цілей» та обігом медичного канабісу.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 року № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-п#Text>.

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання обігу рослин роду коноплі (*Cannabis*) для використання у навчальних цілях, освітній, науковій та науково-технічній діяльності, виробництва наркотичних засобів, психотропних речовин та лікарських засобів з метою розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-20#Text>.

3. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Давидюк П.П., Вартузов В.В., Посольський О.О., Замошець О.П., Кахановський Ф.М., Стальмахович С.І., Мелешко Р.А. Міжвідомча методика дослідження наркотичних засобів з рослин конопель та маку снотворного: методичний посібник. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2009. 80 с.

5. Шкурдода С.В., Пасічник В.В., Король К.П. Якісне та кількісне визначення канабіноїдів у частинах рослин конопель методом хромато-мас-спектрометрії: методичні рекомендації. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2019. 54 с.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ НАУКОВИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА СУДОВО-ЕКСПЕРТНИМ ПРОФІЛЕМ

Давиденко Дар'я,

*кандидат економічних наук, старший дослідник,
завідувач відділу аспірантури та докторантури*

*Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України*

Костенко Юлія,

*науковий співробітник відділу аспірантури та докторантури
Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України*

Однією з форм підвищення кваліфікації та професійного розвитку судових експертів є здобуття ступеня доктора філософії за галуззю їх спеціальних знань. В умовах воєнного стану в країні освітній процес став, з одного боку, більш доступним через свою мобільність та можливість дистанційної участі, а з іншого – ускладнився через загальний негативний вплив середовища на рівень безпеки здобувача.

Судові експерти мають можливість в умовах воєнного стану захищати свої наукові доробки у формі дисертації та здобувати ступінь доктора філософії у різних галузях знань, незважаючи на певні обмеження, з якими вони стикаються.

Окрім загальновідомих проблем розвитку науки під час війни важливим залишається питання постійно змінюваного порядку присудження ступеня доктора філософії, що радикально переорієнтовує здобувачів на пришвидшення їх наукової роботи. Так,